

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.”
Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Nr. 5512/1900.

Tuturor protopresviterilor din diecesa Aradului.

Te poftim să publici, pe calea oficiilor parohiale, tinerilor din tractul P. O. DTale, cari ar dori să intre în *institutul nostru pedagogico-teologic* pe anul școlastic 1900/1901, să-și susțină petițiile aici cel mult până în 12/25 August a. c., ajustate cu atestatul de botez și cu testimoniul de pe anul școlastic espirat.

Arad, la 12/25 Iuliu 1900.

Consistorul ort. rom. din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.
Episcopul Aradului.

Universalitatea religiunii.

Caracterul special al ideilor și convingerilor religioase este universalitatea și pretutindinitatea lor în omenire pe acest pământ. Cicero a confirmat acest adevăr cu două mii de ani înainte: „Nu există popor, ori-cât de barbar și necivilizat s'ar presupune, care să n'aibă idee despre existența lui Dumnezeu.” Mărturia aceasta, confirmată de Tacit și de toți istoricii anticității, este și până astăzi adevărată și întărită puternic după descoperirea Americii și a Australiei, continente necunoscute celor vechi.

În adevăr s'ar păre că s'ar fi aflat, că la unele din popoarele selbatice nu s'ar găsi urme de idei și convingeri religioase; dar cercetările și studiile minuțioase ulterioare, făcute în acest scop, au demonstrat prea evident, că Plutarch n'a greșit zicând: „Umblând vei afla și cetăți neîntărite cu ziduri, fără locuințe, fără monedă, neavând cunoștință de teatre și gimnastice; dar cetăți fără temple și atee, neîntrebuințând rugăciuni ori jurăminte, ori sacrificii

pentru faceri de bine și ferire de cele, rele nu este și nici va fi posibil să se afle.”

Ruberston a susținut, că unele popoare ale Americii n'au avut nici o idee despre divinitate și, basați pe această afirmare, mulți dintre scriitori au repetit această opinie. Dar D'Arbigny vizitând țările popoarelor citate ca atee, nu numai a dovedit din contră, dar încă a clarificat și dogmele credinței lor, între care și cea a nemuririi sufletului. Mult timp basați pe mărturia lui Berger s'a crezut, că unele popoare ale Californiei n'aveau nici o religie, dar Mofrons, umblând prin toată localitatea aceasta, ne-a încredințat că toate popoarele ce locuiau acest continent cred în existența „unui Dumnezeu, care n'are părinte ori mamă, nevăzut, fără început, amic al celor buni și condamnată celor rei,” spre mărirea căruia înalță și temple în formă ovală, în cari își găsesc refugiu vinovații. Mingonii (mingrii), cei mai selbatici și cei mai barbari din popoarele cunoscute, s'au considerat ca lipsiți de ori-ce idei supranaturale și religioase, dar călătorii Michel Simes, Day și căpitanul Stockoe, petrecând între dânsii, au resturnat opiniunea ce domina și au dovedit, că Mingonii cred în existența unei ființe prea înalte, ce trăește în soare și alta de a doua categorie, iarăși putere supra-naturală, ce trăește în lună; apoi crezând în dogma nemuririi sufletului aprind focuri la înmormântarea corpurilor, spre a îmblânzi spiritele care iau sufletele lor. De asemenea relativ la Hotentoți s'au ridicat serios îndoeli, dar după cercetările lui Kolben și ale lui Walkenaer s'au demonstrat, că Hotentoții adoară pe Dumnezeu în lună, pre care îl numesc Guggia Tiera (D-zeul D-zeilor). Întrebat fiind unul din ei pentru ce nu adorează de a dreptul pe D-zeu, ci dau închinăciunea lor lunii? „Strămoșii nostri, a răspuns, au păcătuit înaintea Celui Prea Înalt, în atâta, în cât inimile lor împetrite n'au putut mai mult să adoreze pe Creator; precum aceia, asemea și noi, următorii lor, abia suntem demni să adorăm minunatele lui lucruri.”

Profesorul Roskoff din Viena, în scrierea lui despre începutul religiilor, publicată în 1880, a combătut ori-ce opinie contrară și prin expuneri dela bărbați, cari au vizitat acele locuri și prin dovezi nediscutabile și necombătute, precum și prin fapte a probat, că la toate popoarele barbare există culturi externe, cari manifestă existența credințelor despre ființe nevăzute, cărora li se atribuie guvernarea lumii și crearea. Despre veracitatea acestui fapt nu se mai poate face nici o discuțiune și nu se poate ridica nici o îndoială, în urma cercetărilor și discuțiunilor îndelungate la care s'a dat darvinistul Tylor, a cărora rezultat l'a spus în toată sinceritatea în scrierea lui: „Despre civilizațiunea primitivă.“ „Anevoindu-mă în culegerea serioasă a mărturiilor, zice el, dătoresc să observ, că credința în ființele supranaturale există la toate popoarele barbare, cu cari am putut să venim în atingere.“

Faptul universității credințelor religioase, analizat și studiat în particular și în diferitele individualități, îndepărtate și de legăturile societății și de dezvoltarea intelectuală, prezintă fenomene demne de o cugetare profundă, pentru că demonstrează evident, că sentimentul religios nu este nici dela întemplantare, nici provenit din împregiurări, și nici depinde dela diferența intelectuală a popoarelor și a stărei indivizilor. Samariteanul, spriginindu-se pe credința bibliei, a crezut în existența unui Dzeu, drept, a toate văzător și omnipotent în acea epocă, pe când Platon prin metoda diclectic și a rigurosității raționamentului logicej a ajuns la adevărurile metafisice, cari consună în parte cu dogmele religiunii mosaice. Indianul, spriginindu-și convingerile lui religioase pe tradițiile gintei sale, considera natura ca o rezultantă a unei puteri divine supranaturale; în același timp Seneca, unul dintre cei mai docti, filosofând a zis: „Ce este natura fără D-zeu, care s'a răspândit în lume ca rațiune divină? Ori unde te întorci, este present înaintea ta; el plinește toate fapăturile; îngrate muritor! te înșeli când zici, că nu dătorești nimica lui D-zeu.“

Sentimentul religios este comun nu numai oamenilor învățați și neînvățați, dar umple încă și inimile celor ce neagă ori-ce sancțiune divină și imediată a revelațiunii în o religie pozitivă. Renumitul între doctori Broussais, aruncând și combătând toate teoriile materialistice, pe cari le-a profesat îndelungat timp, de și n'a admis doctrinele și nici dogmele vre-unei religiuni istorice, cu toate aceste consideră ca un adevăr științific intuițiunea Ființei Prea Înalte prin sentimentul religios. „Simțim, scrie Broussais către unul din prietenii sei, că o Minte a pus în armonie toate. Esperiența nu-mi procură proba că din nimica s'a creat. Mărturisesc însă, că relativ la substanța lucrurilor cunoștințele noastre sunt insuficiente, din care cauză mă repausez pe ideia existenței Minții Prea, Înalte, pe care nu îndrăz-

nesc a o numi și Creator, deși cu necesitate trebuie să fie astfel“⁽¹⁾

Astfel este caracterul universalității convingerilor religioase, de cari se umplu inimile popoarelor barbare și civilisate, inimile chiar acelor ce aruncă dogmele religiunilor istorice, precum și fără distincțiune conștiințele învățaților și neînvățaților. „Mintea, scrie Thiers, descopere Minte în lume, iar spiritele mari sunt mai apte decât cele mici spre a distinge pre D-zeu dintre lucrurile lui.“

Principii de educațiune intelectuală *)

(Continuare.)

6. Un al doilea corolar al principiului general enunțat mai sus, cololarul asupra căruia trebuie să se stăruiască foarte mult, e că în materie de educațiune trebuie să se încurajeze din toate puterile dezvoltarea spontanee. Ar trebui ca copilul să fie condus a face el însuși cercetările și a scoate el însuși consecințele descoperirilor sale. Ar trebui să i-se predea e cât mai puțin cu putință și a-l face să găsească cât mai mult posibil. Omenirea n'a propășit decât făcându-și ea însăși educația sa; și succesele oamenilor, cari s'au format ei înșiși, dovedesc neîncetat, că spre a dobândi cele mai bune rezultate, fiecare spirit trebuie să porceadă până la un anumit punct în același chip. Persoanele, cari au fost crescute sub disciplina obicinuită a școalelor și cari au luat cu sine din școală părerea, că educația nu se poate face altfel, vor spune că e cu neputință de a face dintr'un copil propriul său învățator. Totuși de ar voi să cugete, că prima dintre toate cunoștințele, aceea a obiectelor cari îl încunjură, e dobândită de un copil fără de ajutorul numenuia; de și-ar aminti că el învață singur limba maternă; de și-ar da bine sama de suma de observațiuni, de esperiențe, de cunoștințe estrașcolare pe cari copilul le câștigă prin el însuși; de ar observa deosebita cumintenie, care se desvoaltă la strengarul părăsit pe ulițele Londrei, și aceasta în toate direcțiile în cari împrejurările în mijlecul cărora trăește, solicită facultățile sale; de s'ar gândi în sfârșit, la mulțimea de spirite, cari și-au făcut un drum numai prin puterile sale în mijlocul întunerecului cursului nostru de studii așa de nerațional și printr'o altă mulțime de pedeci, ele ar afla — poate — că nu e contra rațiunii de a conchide că, dacă lucrurile i-ar fi înfățișate într'o ordine bună și într'un chip bun, ori ce școlar înzestrat cu o pricepere obicinuită ar pute trece aproape fără ajutor peste toate pedecile, pe cari le-ar întâlni. Cine ar pute fi martorul neîncetatei activități, cu care un

¹⁾ Nicolas-Preparation philosophique. Tom. I. pag. 247.

^{*)} După Herbert Spencer, de B. Marian.

copil observă, întreabă, conchide; cine ar pute con-
stata pătrunderea de spirit a observațiilor sale asupra
lucrurilor, cari sunt la dispoziția însușirilor prezente
fără a deduce că, de s'ar aplica studiilor aceea acti-
vitate într'un chip sistematic, studiilor cari îi sunt
într'adevăr la îndemână, el și-ar atinge ținta fără nici
un ajutor? Trebuința de a în doctrina pe copil
nu vine din neghiobia sa, ci dintr'a noastră. Îl smul-
gem faptelor, cari e în stare să și-le însușască în
mod activ. Punem înaintea ochilor săi fapte cu
mult mai complecse pentru dânsul și cari îl plic-
tănesc prin urmare. Când vedem, că el nu va învăța
de buna voie aceste fapte, le introducem prin ame-
nținări și pedepse în mintea sa. Lipsindu-l de cuno-
ștințele, cără cari inclină și îndopându-l cu cuno-
ștințe pe cari nu le poate mistui, producem o stare
bolnăvicioasă a facultăților și apoi scârba de ori ce
studiu. Și când neghioba nesimțire a minții, care
se produce astfel, unită cu urmarea regimului care
i-se impune, a adus pe copil în starea de a nu mai
pricepe nimic fără explicări și a nu mai fi decât un
recipient al propriilor noastre idei, atunci conchidem,
că educația nu se poate face decât pe aceasta ultimă
cale. Producând, prin metoda noastră, pasivitatea la
copil, facem din pasivitatea sa un motiv de a urma
cu aplicarea metodei noastre. Așadar e clar, că espe-
riința pedagogilor nu poate fi invocată în privința
sistemului nostru. Și ori cine va recunoaște aceasta
va vedé, că putem urma cu încredere disciplina na-
turei până la capăt; că putem face, exercitând cu
dibăcie funcția noastră, ca mintea să se desvoalte
tot așa de spontan în fazele ulterioare ca și în
primele, și că numai cu aceasta condiție putem face
pe copil să deie toate roadele sale, îl putem face
să ajungă la cel mai înalt grad de activitate și de
putere.

7. Ca o ultimă peatră de încercare, care ne
poate face să prețuim bunătatea unui plan de edu-
cațiune, vine aceasta întrebare: Esistă vr'o escitare
plăcu'ă la copil? Ori de câte-ori e îndoială asupra
chestiei de a-se ști, care din cele două ordine de
studii e mai în armonie cu principiile de mai sus,
ne putem slugi cu siguranță de aceasta normă. Chiar
când unul din cele două metode e mai bun în teo-
rie, din clipa în care nu mai deșteaptă de fel inte-
resul sau îl deșteaptă într'un grad mai mic decât
celalalt, trebuie să renunțăm la dânsul; căci instinc-
tele intelectuale ale unui copil sunt mai sigure decât
raționamentele noastre. În privința facultăților de pri-
cepere putem fi siguri că, în condiții normale, acti-
vitatea sănătoasă e plăcută și activitatea penibilă nu
e sănătoasă. Deși până aci natura emotională nu se
confirmă decât imperfect acestei legi, natura intelec-
tuală i-se confirmă aproape perfect, cel puțin în
manifestările copilului. Desgustul, pe care îl simte
pentru cutare ori cutare fel de studiu, spre marea
neplăcere a profesorului, nu e un desgust înăscut,
ci produs prin sistemul puțin rațional urmat de acest

din urmă. Fallenberg¹⁾ a zis: „Esperiința m'a învê-
țat, că la băeți nesimțirea e lucru așa de potrivnic
trebuinței lor firești de activitate, în cât afară numai
dacă nu e urmarea unei rele educațiuni, aceasta e
pururea aproape semnul vr'unui oare care defect con-
stituțional.“ Și aceasta activitate spontană, cără
carea inclină copii, are ca mobil căutarea plăcerii,
pe carea o produce exercițiul salutar al facultăților!
E adevărat, că unele din facultățile noastre superi-
oare, puțin dezvoltate încă la rasă și pe cari nu le
au până la un grad oare care decât cele mai bune
organizațiuni, nu se dedau pururea ele însele la o
activitate îndestulătoare pentru obiectul lor. Însă, în
virtutea chiar a complecșității lor, acele facultăți nu
vor avé nevoie să se exercite de cât mai târziu; și
școlarul, când va trebui să se slugească de ele, va
fi atins o vîrstă, în carea mobilele esteriore intră
în joc și în carea plăcerea indirectă vine să precum-
penească neplăcerea directă. Dar, în privința tuturor
celor lalte facultăți, plăcerea imediată pe care o pri-
cinuește activitatea, e imboldul ordinar, și dacă bă-
găm bine de samă singurul imbold trebuincios. Când
suntem siliți să întrebuițăm un alt imbold, trebuie
să avem în aceasta dovada, că urmăm o cale gre-
șită. Esperiința arată zilnic mai lămurit, că esistă
pururea un metod, care va deștepta interesul la copii
și o mare plăcere chiar și toate celelalte pietre de
încercare, dacă le cercetăm, ne dovedesc că acest
metod e cu drept cuvînt metoda cel mai bun în
toate celelalte privințe.

Aceste principii dirigente n'ar avé mare însem-
nătate pentru unele persoane, dacă ne-am mulțumi
a-le espune sub aceasta formă abstractă. Astfel încât,
atât spre a da pilde despre aplicarea cât și spre a
face câteva observațiuni particulare, ne propunem
acuma a trece dela teorie la

Practica educațiunii.

Părerea lui Pestalozzi, și aceasta părere câștiga
zilnic teren, e că esistă un fel de educațiune care
trebuie să se înceapă din leagăn. Ori cine a vîzut
ochii mari deschiși ai unui copil ficsându-se asupra
a tot ce-l încunjură, știe bine că educațiunea sa
incepe de fapt de vreme, fie că o voim — ori nu;
el întinde urechia la toate șgomotele; micuțele sale
degete ating totul, duc la gură toate lucrurile pe cari
le poate apuca: și acestia sunt primii săi pași, cari
duc la descoperirea planetelor invisibile, la invenția
mașinelor de socotit, la producerea marilor lucrări de
pictură, la compunerea simfoniilor și a operelor mu-
sicale. Aceasta activitate a facultăților fiind dela în-
ceput spontană și inevitabilă, e vorba de a-se ști:
dacă trebuie să-i dam o varietate de materialuri, asu-
pra cărora ea să se poată exercita; și la asta între-

¹⁾ Emanuil de Fallenberg, vestit pedagog elve-
țian, contemporan și preten al lui Pestalozzi, fondă în 1799 în-
stitutul agricol dela Hofwyl. A murit în 1844.

bare răspunsul nu poate fi decât afirmativ. Totuși, cum am zis mai sus, putem fi de acord cu teoria lui Pestalozzi, fără a fi de acord cu practica sa; și aci se înfățișază hotărît un cas de deosebire de păreri cu dânsul. Vorbind de chipul de predare a citirei, el zice: „Cartea de silabisat trebuie să cuprindă deci toate sunetele întrebunțate în vorbire și sunetele trebuiesc învățate în familie din cea mai fragedă copilărie. Copilul, care învață a silabisa în cartea sa, trebuie să repete aceste sunete copilului din leagăn, înainte ca acesta să poată forma vr'un sunet, așa că ele să fie adânc întipărite în mintea sa printr'o deasă repetiție.“

Dacă se mai adaug sfaturile cuprinse în *Manualul murelor*, unde autorul face din numele, din poziția, din raporturile, din numărul, din proprietățile deosebitelor părți ale trupului omenesc, subiectul celor dintâi lecții date pruncului de cătră mume, atunci se învederează că părerile lui Pestalozzi asupra primei faze de dezvoltare a minții erau prea confuze și prea puțin esacte pentru ca el să poată găsi un plan rațional. Să vedem calea pe carea ni-o arată psihologia.

Cele dintâi impresii, pe cari poate să 'și-le însușască mintea, sunt senzațiile nedescompozabile produse de rezistență, lumină, sunete. E învederat, că stările de conștiință descompozabile nu pot ființa înaintea stărilor de conștiință, ai căror compuși sunt. Nu putem avea nici o idee de formă înainte de a fi învățat a cunoaște lumina în gradațiile și calitățile sale sau rezistența sa în deosebitele sale grade de intensitate; căci, aceasta e știut de multă vreme, noi recunoaștem forma vizibilă prin variațiile luminii și forma tangibilă prin variațiile rezistenței. Tot așa nu se poate ști nici un sunet articulat înainte de a fi învățat sunetele nearticulate, cari îl compun. Tot așa trebuie să fie și în casurile analoge. Deci, spre a urma legea de progresiune trebuincioasă dela simplu la compus ar trebui să procurăm copilului un număr îndestulitor de lucruri înfățișând deosebitele grade și diferitele calități de lumină și a produce la urechile lui un număr îndestulitor de sunete deosebindu-se în putere, în tonalitate și timbru. Vedem, cât de mult e îndreptățită aceasta concluzie *apriori* de instinctele copilăriei, când observăm plăcerea cu carea copilul își mușcă jucăriile, pipăe năsturi strălucitori ia hainei fratelui său; când observăm cât de absorbit e de vederea unui lucru zugrăvit în colori bățătoare la ochi, lucru căruia îi dă numele de *frumos* (îndată ce poate grăi acest cuvânt) numai și numai din pricina strălucirii colorilor; și cum fața sa se înveselește de un zimbet, auzind palavrele doicei sale, trosnetul degelilor unui musafir sau ori ce fel de sunet nou pentru dânsul. Din fericire, practicele obicinuite în *nursery*¹⁾ răspund destul de bine acestor prime nevoi

¹⁾ Nursery sau camera doicei e numele, pe care englezii îl dau părții apartamentului în special rezervată copiilor.

ale educațiunii. Rămâne totuși mult de făcut, și aceste reforme sunt mult mai însemnate, decât cum s'ar pute crede la început. Fie-care din facultățile noastre e mai în stare a primi impresiuni vii în vremea activității spontanee, carea însoțește evoluția sa, decât în ori-care altă perioadă. Mai mult încă; fiindcă aceste prime elemente trebuiesc neapărat dobândite și fiindcă dobândirea lor ar răpi vreme în ori ce epocă s'ar face ea, însumă a economisa aceasta vreme folosind prima perioadă a copilăriei atunci, când nu e cu puțină nici o altfel de intelnicire intelectuală a se obicinui cu desevărsire cu aceste impresiuni în toate modificările lor. Să nu uităm că caracterul și sănătatea copilului vor profita din neconținută plăcere, ce îi va da mulțimea acestor impresiuni, pe cari ori-ce copil 'și-le însușește cu atâta ardoare. De-am pute să ne întindem mai mult, am pute de aci câteva indicațiuni folositoare asupra unui metod mai sistematic decât chipul obișnuit de a da materialuri percepțiilor simple ale copilului. Dar e de ajuns a aminti aci legea generală a evoluției dela indefinit la definit, spre a face să se înțeleagă, că trebuie să ne conformăm corolarului acestei legi, carea zice că în timpul dezvoltării fie-cărei facultăți, impresiunile tare deosebite sunt cele dintâi percepute; că altfel sunetele, cari se deosebesc mult în putere și în tonalitate, colorile foarte deosebite între ele, substanțele cari nu se aseamănă nici în țesătură, nici în duritate, trebuie să fie cele dintâi subiecte de impresiune și că progresiunea trebuie să fie înceată cătră impresiuni mai apropiate unele de altele.

(Va urma.)

Cuvântare la întroducere în parohie

(rostită în biserica parohială a Buhanilor, la 5/17 Decembre 1899, prin parochul Ioan Munteanu.)

„Preoții Tâi, Domne! se vor îmbrăca în dreptate și Cuvioșii Tâi se vor bucura“ zice Psalmistul CXXXI., 9; „Omul socotește, Dumnezeu rânduiește“ zice Românul.

Deși eu prin o nenorocire a dulcii mele mame de pie memorie, preotesei Elena, tocmai când eram abia de 4 luni, fui întărcat și trimis la bunii mei despre tată — în parochia Ocna de fer, diecesa Caransebeșului — unde după dulceața peptului de mamă atâta plânsei, încât bătăniile mei buni, ziceau „Acest prunc, prin plânsul mult, perde glasul; deci nu va pute fi nici învățătoriu, nici preot.“

Însă Dumnezeu, carele decretează ursita omului, și destinează cariera acestuia, a rânduit să am glas, glas românesc în cât putui servi, în diecesa noastră aradană, ca dascăl de cântări: la Preparatorie 4 ani; la Teologie 2 ani; — ierodiacon cerimonial al catodralei 2 ani; cantor-învățător 16 ani și de 30 de ani împliniți, preot al altarului lui *Christos*, și predicator al amvonului Bisericii noastre ortodoxe române, sub decursul căror

30 de ani, în toată duminica și sâmbătoarea am pronunțat câte 2 predice; luându-se afară acele zile, cari n'au pericole evanghelice și apostolice.

Asciind totul a celor zise aci numai și numai Grației dumnezeiești, am constatat adevărul zisei Românilui „*Omul socotește, Dumnezeu rânduiește.*“

În anul acesta, tot din Grația lui D-zeu și voința parohiei Buhani, exprimată prin totalitatea voturilor, în sinodul ținut la 22 August, fui ales de paroch pre această parohie; apoi la 10 Septembrie censurându-se prin Preaon. Scaun protopresbiterial actul alegerii, s'a înaintat la Venerabilul Consistoriu diocesan, carele a binevoit a întări alegerea la 4 Octomvrie, iar Preabunul Arhierou, Prea Sfințitul Domn Episcop al nostru *Iosif*, s'a îndurat pregrațios a mă investi; prin singelie de paroch al Buhaniilor, pre temeul căreia astăzi fui introdus și instalat ca atare.

Mai înainte de toate mă prostern Ție Doamne! că și prin mine servul Țeu. Ți-ai aretat *mărimea puterii Tale!* Numai *Tu Insuși, Damne Atotpoterice!* ai putut, din pruncul cel ce în etate abia de 4 luni era înfărcat dela peptul de mamă, a mă crește mare, și mai imbrăcat de preot, în dreptate!

Te preamăresc pentru acestea Doamne; și Ți mulțumesc, că ai plinit voința cuvioșilor Ței, carii m'au ales, ca să se bucure.

Și fiind că acum, după ce s'a promulgat singelia, și mi s'a dat Sf. Cruce, Sf. Evanghelie și cheile Sf. bisericii prin Prea Onoratul Domn Prot-presbiter, ca mandatar episcopesc, așa citesc din fețele Voastre, prețioșii mei parochiani, cari, în puterea singeliei archiepiscopice, sunteți pre întreaga mea viață ai mei fii sufletești, că ați dori dela mine, carele din tinerețe începând, numai cu o întreprindere de 8 ani cât am pastorit sufletește în patria mea mai îngustă Bănat, — parochia Bărăteaz — până acum la bătrânețe, mai toată viața mea de Oficiul public al Bisericii noastre naționale, mi-am petrecut-o între Românilui ortodocși de pre țermurul drept al bătrânului *Criș alb*, despre al cărui nume vorbesc cei mai vechi scrietori, anume Herodot și Strabo, — citesc, zic, din fețele Voastre, că ați dori să sciti programa mea officioasă, programa mea de conducere părintească, programa mea de păstorire sufletească, cari toate se contopesc în sânta programă preotească.

Programa mea am reasumat-o, când la 22 August a. c. se îndeplini unanima mea alegere, în aceste scurte, dar măduoase cuvinte: „*Ve voui păstori după inima lui D-zeu.*“ — (Isaia prof.) — Mai departe: „*Toți sunteți fii mei, fără deschilinire de avuți sau sêraci.*“ Și în fine, obligându-mă și cu jurământul: împrumutat dela marele nostru mecenate Em. Gozdu, (Beiuș, 1848): „*Până atunci să mă țină D-zeu, până când voui lucra spre binele — parohiei Buhani.*“

De altmintea, este de prisos, după a mea părere, ca un preot al lui D-zeu, investit în dreptate, să aibă oare-care programă „*a sa proprie*“, căci programa preotului lui *Christos*, este înscrisă pre sânta *Cruce*; în sânta *Evanghelie*; în sântul *Dreptariu*, (Pravilă), sau Corpul cananelor, și în sânta *Tradițiune*, (adeck în cele ce ne-am trăzit ca nobile, drepte și bune; sau creștinești, sante și dumnezeiești.

Dela S. Cruce, dela s. *Evanghelie*, dela s. *Dreptariu* și dela s. *Tradițiune*, nu-mi este iertat a depăși, nici la dreapta, nici la stânga, — ci am să propășesc drept în dreptând cuvântul adevărului, pentru carele *Iisus Christos* Domnul nostru, *eternul Arhierou*, ca *Mântuitoriu universal* a venit pre pământ, născându-se, crescând și trăind în sêracie, — a ostenit, a pățimit și a șl murit pentru noi.

Deci în reasumat. Am să conduc afacerile parohiei în înțelesul simburului stului *Dreptariu*, contras în *Statutul organic* și în tencarea singeliei astăzi promulgate, și cu atâta aș fi terminat.

Însê „*usus tyrannus*“ a zis strabunul nostru *Horatius*; „*Datina ia putere de lege.*“ Preoți și Protopopi, ma până și Episcopi și Metropoliți, s'au supus deja usului *neînduplecat*, cum l'ași numi eu, de ași espne programa conducerii și păstoririi Lor.

Ei bine, mă supun usului (datinei) care ved, că va să-și iee acum, cel puțin titlul de tradițiune, (așa ne-am trăzit) espunând programa conducerii mele de antiste al parohiei, și pastoria de preot al bisericii, *mai amenunțit*, în următoarele:

* * *

Cel mai sublim, dar totodată și cel mai greu oficiu este preoția. Sub greutatea oficiului preoțesc se încovoae și umerii ângerilor.

Chiar un mic, dar tragic episod (jelnică întâmplare) din viața mea va fi de ajuns a demustra greutatea oficiului preoțesc.

În 1869, neuitata mea preteasă Ana Babescu, greu bolnavă, tragea spre moarte.

Eram preotul Iosășelului, de care se ținea filiala Băltele, la îndepartare de 5 kilometri. Veni un trâmăis din filială cu rugarea, să merg cu toată grăbirea acolo, căci o femeie bătrână e merboasă pe moarte și dorește a se împărtași cu s. Taină a cuminecătorei. Ce să fac? inima mi-se despartia în doaue de durere. Sêmțiam greutatea despartirii de soție; dar totodată și greutatea, și mai pre sus de toate responsabilitatea legată de oficiul preoțesc.

Aceasta a învins, am alergat cu pași înteiți la Băltele, am cuminecat pre muribunda femeie; — am rentornat într'o fugă către casă, — dar când ajunsei să intru în Iosășel, cel d'ântăiu suflet de om mă întimpină cu dureroasa faimă: *Domnule!* a morit Doamnă preteasă.

Tragicul episod acesta al vieții mele poate servi ca mărturie înaintea lui D-zeu și a oamenilor, că și în cea mai dureroasă oară a detorinței mele de soț și preot, n'am căzut sub greutatea oficiului preoțesc, ci am ținut mai pre sus preoția, decât durerea casei mele.

Grea fiind preoția, nici conducerea parohiei nu e mai usoară; imi caută să alerg deci la Cartea cărților, la Cartea vieții, la sânta Scriptură, ca să mi-se deșîndireptare; unde și aflu că:

Precum Moise profetul n'a putut conduce poporul singur, ci și-a luat de ajutor nește bărbați luminați, religioși și diepti, *cari uriau lâcomia*: așa și eu voui conduce această parohie, cu ajutorul sinodului, comitetului și al epitropiei parohiale; fără știrea, învoirea și conțelegerea cu aceste corporațiuni și factori, eu singur de capul meu, nu voui întreprinde nimic; căci Domnul *Christos* a zis în S. *Evanghelies* „*Unde se vor conțelega creștinii în numele sêu, acolo este și Domnezeirea Sa în mijlocul lor.*“

Pre arangiamentul lui Moise profetul, și pre acum spusese cuvinte, după S. *Evanghelie* se întemeiază Constituțiunea Bisericii noastre ortodocse române; Constituțiune restaurată și lăsată nouă, drept sântă moștenire de marele *Andrciu* Baron de Șaguna, nemuritorul nostru metropolit, în Statutul organic.

Voui priveghia deci, cu ochi neadormiți, ca cea ce este scris în Stat. org., începând dela mine, ca autistele parohiei, prin toate cele trei corporațiuni: sinod, comitet și epitropie, până la eclesiaru (crêșnic), și cel mai mic parochian — să se țină.

Așa sperez eu a fi preot al lui D-zeu investit în dreptate; așa sperez eu că Voi, cuvioșii lui D-zeu, veți veți bucura.

Păstoria mea se va estinde asupra educației religioase-morale a tinerimei, prin școala confesională, **unica școală carea poate produce creștini**, și a celor adulți (creșcuți) prin Biserica noastră străbună națională, ortodoxă română.

Prin educațiunea din școală, prin luminarea și sănțirea din biserică am nădejde neclătită, că vom infrange *nenorocita specie mai nouă de păgânătate*, ce s'au ivit în timpul de acum, pre pământ.

Voiu striga cu glas înalt de proroc, deșteptând pre parochianii mei, să vadă, că confesiunile și popoarele conlocuitoare din patrie ne-au întrecut cu învățătura; deci cu pași repezi, să căutăm a le ajunge.

Și cu putință ne este aceasta; căci noi Românii ne tragem dintri'o viață nobilă, — și ori ce lucru bun, îl putem îndeplini, numai *voința de Român și zel de Creștin* să avem.

Știind însă din capul locului, că dușmanul cel mare al înaintării noastre este sărăcia, mă voiu nisui din resputeri, ca capitalul S biserice să crească, grănariul ei să prospereze, iar pre inșiși mama noastră biserică, după idealul meu de aur, să o fac proprietară, sau doamnă de mult pământ.

Ca să pot face și agonisi cea ce zic, neîncetat îmi voiu aduce aminte de canonul 85 apostolesc, carele zice: *Preotul nepurtând grige de clerici (slugitorii biserice) sau de popor și neînvățându-i pre ei evlavie, să se depună.* Și-mi voiu aduce aminte de canonul 19 al sinodului Trulian, carele zice „*Se cuvine celor ce sunt antiști ai Bisericilor, a învăța în toate zilele și cu deosebire în dumineci pre toți clericii și pre popor cuvintele pietăței și ale ortodocsiei.*“

Școala de repetițiune voiu îngriji să se țiră regulat; căci în cei 12 ani cât am funcționat ca inspector cercual de școale, am aflat, cumcă fără școala de repetițiune, toată învățătura din școala de toate zilele se perde.

Prin predice în și afară de biserică, voiu lumină turma lui Christos, poporațiunea din Buhani, căci numai cu un popor luminat și evlavios voiu puté agonisi avere la biserică; — și numai un popor luminat și evlavios va puté conserva și înmulți acea avere, după ce voiu fi rechiămat la *eternul Archiereu Iisus Christos*, ca preot investit în dreptate, carele voiu fi desudat, ca cuvioșii Sei, aici să se bucure de starea, în care îi voiu lăsa în oara morții mele.

Toate cele ce spusei voiu face, după cum îmi poruncește S. Ap. Pavel, și când voiu avé timp, și când nu voiu avé timp, căci acel mare apostol a jurat pre preot estmod „*Te jur înaintea lui D-zeu și Domnului Iisus Cristos, carele va să judece viii și morții, la arătarea Sa în împărăția Sa; predică cuvântul, stărueste la timp favoritor și nefavoritor, muștră, ceartă îndeamnă cu toată paciența și cu învățătura.* — Priveghiază în toate, și lucrul evangelistului, fă **servițul Tău deplin** (II. Timot IV. 1, 2, 3) „*Că D zeu ne-a ordinar să predicăm poporului.*“ (Fapt. ap. X., 42.)

Iubiți fi și iubite fice sufletești! Este în aceasta S. biserică o tabelă prinsă cu 4 cuițe pre Proscomidia altarului. Acolo pre tabelă este tipărită slujba jertvirii prescurilor și a vinului de liturgie. Tabela e tipărită cu spesele neguțătorului de religia noastră din Arad, *Petru Stoianoviciu*, în cetatea Buda la anul 1814. (85 de ani sunt de atunci). Căci pre atunci aveam mulți neguțători de religia, ma chiar de națiunea noastră; eram adecă noi Românii mai tari în neguțătorie, ca astăzi.

În Lugos și Timișoara, în Biserica albă și în Panciova, în Lipova și Arad, în Brașov și Sibiu, în Cârjaș

și Mișcolț, în Oradea mare și Beiuș, în Buda și în Pesta, cu un cuvânt în mai toate cetățile și opidele din Bănat, Ardeal și Țara ungurească erau naguțători de relegea și limba noastră, cea ce astăzi, durere! nu mai este așa.

Cât de mănoasă este neguțătoria, însuși atinsa *Tabelă* mărturisește luminat.

În atinsul an, 1814, cu durere mi-aduc aminte, cum îmi-istorisia bunul meu despre mama, *preot Trifon*, paroch în Vermeș, diecesa Caransebeșului, că chiar acest an a căzut în mijlocul foametei celei mari de 7 ani, ce și-a luat începutul cu anul 1811, cum țeranii cea mai mare parte mâncau mălaiu din coceni de cucuruz și comină (borozale) de pâne, pre când neguțătorul de pie memorie *Petru Stoianoviciu*, se vede că avea pâne în casă; ma-a avea spese și de cărți de slujbă, pentru s. maică biserică.

Tot așa făceau mulți alți neguțători din pomenitele cetăți și opide, căci erau nu numai avuți, ci și evlavioși, tipariau cu spesele lor cărți bisericești, pre cari le dăruiau bisericilor sărace, ma precum îmi enara bătrânul *preot Constantin*, un singur neguțător de ai nostri din Timișoara a clădit cu spesele sale biserică veche din Bărateaz.

Învățăm din cele ce spusei aci, că neguțătoria este un teren mănos și dacă noi vom îmbrășșa de nou neguțătoria, nu altcum și pre mama ei — măestria, atunci și numai atunci vom fi o Biserică tare, și o națiune avută.

Din jos pre amintită tabelă este scris și numele *Tichindeal*.

O căldură d-zeiască mișcă întreg sufletul meu când ved numele *Tichindeal*, carele cu numele său de botez „*Dimitrie*“ se chiamă, profesorul-catichet al preparandiei noastre arădane. *Dimitrie Tichindeal*, și era un preot de model.

Mi-aduc mai departe aminte din scrierile ce au rămas după *preot distins*, că el așa zicea, pre când trăia, despre predice: „*Acestea sunt mijlociri adevărate, de a aduce pre omeni la cunoștiința de D-zeu; prin predicăția unui preot luminat se îmbunesc și se luminează oamenii.*“ Acest mod l'a întrebuițat Christos Mântuitorul nostru, sântii apostoli și toți dascălii Bisericei.

Nici nu poate fi adevărată cultura și civilizațiunea fără concursul *preoților*, zice Înalt învățatul nostru Episcop diecesan actual, *Preasântitul Iosif*, a cărui cuvântare programă dela instalarea sa episcopală, mi-a fost de model la cuvântarea mea de astăzi.

Pururia mi-voiu sântii detorința de a fi în adevăr părinte al poporațiunei parochiei Buhani.

Voiesc a fi, cum a demândat *DI Christos* în s. *Evangelie*, zarea pământului; deci voiu fi nu numai liturgul altarului; ci în egală măsură și ministrul amvonului.

Voiu fi credincios până la moarte Bisericei noastre ortodoxe universale, canoanelor și tradițiunei; voiu respecta, cum am mai zis, legea Statutul organic, și legile patriei noastre Ungaria.

Voiu fi fidel supus trupesc al *Preainaltatului* nostru *Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif* întâiul, și următorilor lui legitimi. Voiu fi fidel supus spiritual *Preasântitului* *Domn Episcop diecesan al nostru Iosif*, și succesorilor lui legitimi.

Voiu fi supus guvernului bisericei și al patriei. Pre cărările delineate de ss. apostoli și bătrânii nostri ortodoxi și patrioți locali, voiu âmbla. *Și pre toți și pre toate, în aceșta direcțiune voiu învăța să-mi urmeze.*

În bună conțelegere voiu trăi cu actualul învățator confesional și cu eventualii sei succesori.

Partide nu voiu suferi, nici nu voiu incurgia atari în parohie; un D-zeu și un Mântuitoriu Christos; un botez și un mir; una religiune și una credință, una s. biserică și una dulce limbă românească avem toți: una trebuie se fim, precum de un sânge suntem.

Voiu certa cu blândețe, pre cei ce nu cercetează s. biserică, nu-și trâmīt fi și fiiele la școala parochială, lăcomesc a-și paște vitele în cemetieriu toamna pre trupurile sfințite ale părinților lor; pre cei ce convețuesc fără sânta taină a cununiei și ss. taine ale mărturisirei și eucharistiei.

Cea ce promit, mă voiu nișui și prin fapte a îndeplini.

Edificiul de școale slab fiind, prima mea grige va fi, ca cât mai curând, să se cladească nou edificiu de școală, din recursese aflânde la mine, fără a se arunca unic crucer pe parohie.

Cu un cuvânt: n'am venit se stric legea, ci să o plinesc, înalțându-o sus și tare.

Mi se pare, în fine, că programa mea astăzi desfășorată, nu ar fi completă dacă nu m'a-și pronunța și în punctul comportamentului meu, pre carele doresc să Vi-l însușiți și Voi. fiți, sufletesteți! — în viață soțială, în coatingere cu popoarele de alte confesiuni și limba din patrie.

Voiu fi foarte scurt la vorbă în acest punct, pentru că voiu lăsa să graiească, un mare Arhiepiscop și Sânt al Bisericii noastre; sântul Ioan Chrisostom — în locul meu.

Voiu ceti cuvintele sale, așa precum le-am cetit înainte de aceasta cu 36 de ani anume: „Până când suntem oi, învingem, iar dacă ne facem lupi, ne învingem.“ Va să zică, mărturisind noi în *Orthodoxia noastră, curată Beligiune* a iubirii, adusă din ceriu de Dzeul cel iubitoriu de oamenii, fi ai iubirii și iubitori de oameni caută să fim și în punctul coatingerei noastre cu ceiaialți cetățeni ai patriei noastre, măcar că ei sunt de alte confesiuni și limbe.

* * *

Acum me întorc către Multsânția Voastră, Preonorate Domnule Protopresbiter, care în numele și reprezentanța Prealuminatului nostru guvern diecesan ați înălțat actul introducerii și instalării mele de paroch. Primiți în numele umilinței mele și a parohiei ortodoxe române Buhani profundă mulțămītă pentru aceasta osteneală.

Și până ce voiu ajunge personal la sârutarea Mânilor Preasânției Sale, Vă rog umilit, comunicați-I expresiunea devotamentului fiiesc dela preaumilința mea, și întreaga parohie.

* * *

Înainte de încheiere, iarăși Ție Doamne! mă prostern, și Te rog cu toată căldura sufletului meu esclămând: Dumnezeu al părinților nostri! Carele în legea veche prin patriarhi și profeti ai conservat pietatea, pre pământ;

Domne Iisus Christose! Carele prin 12 pescari ai sdrobit păgănetatea din lume;

Duhule sante! carele din darul Țeu ai vĕrsat putere preotească în mine, priu preasânțitele Mâni ale celui de pie memorie blând Arhiepiscop Procopiu:

Preasântă Treime! Fii preamărită în etern, că și pre mine servul Țeu Ți-a bineplăcut, a mă îmbrăca de preot în dreptate și pre cuvioșii Ței din Buhani, i-ai făcut să se bucure astăzi, verificând adevĕrul pronunțat de stră-

vechiul Țeu popor român ortodox, prin geniul ce i ai dăruit, ca în solemne momente, inspirat, să esclame: „Omul socotește, Dzeu rânduiește.“ Amin.

Nr. 4579/1900.

Anunț școlar.

Aducem la cunoștința Onor. Public, că înscrierile la școala superioară de fete cu internat în Arad, și împreună cu cursuri preparandiale pentru candidatele de învățătoare, se vor efectui în 1—4 Septembrie, iar prelegerile se vor începe în 5 Septembrie st. n. a. c. Tacsă de înscriere e de 4 cor. tacsă de întreținere e de 320 coroane, și 10 cor. tacsă medicală, plătită la înscriere. — Elevele esterne solvesc didactru 40 cor., iar preparandistele 80 cor. la an.

Pentru instrucția la pian, 3 oare la săptămână, se solvește 10 cor. la lună. Toate solvirile se fac anticipative.

La înscriere se pretinde: estras de botez și testimoniu de pe clasa absolvată.

Elevele, pe lângă instrucțiunea studiilor prescrise susamintitei școale, vor fi introduse și în economia practică a casei.

Fiecare elevă internă are să aducă: 6 cămași, 6 camisoane, 6 pantaloni, 3 fuste colorate de vară, 3 de iarnă, 6 părechi ciorapi negri, 12 batiste, 6 serviete, 6 ștergare, 2 perine cu 4 fețe; 1 paplomă cu 2 fețe, 2 lepedeie de desupt, o covertă de pat, 1 madraț, 1 lavor, 6 cârpe de lavor, 2 păhare, 1 perie de dinți, 1 perie de haine, 1 perie de cap și 2 pepteni, 1 lingură de supă și 1 de cafea, 1 cuțit, 1 furcuță, 1 parapleu, 2 părechi de ghete, 3 haine de casă și 2 de sĕrbătoare, 6 șurțe colorate.

Deslușiri mai detaliate se pot cere dela Direcțiunea școalei, strada Deák Ferencz Nr. 27.

Arad, din ședința consistorială dela 18/31 Iuliu 1900.

Consistorul ort. rom. din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.

Episcopul Aradului.

D I V E R S E.

* De-ale școalei. Acum, când se îndeplinesc stațiunile învățătorești, atragem atențiunea celor ce se cuvine, că la alegerea învățătorilor cari au servit în alte comune mai 'nainte, să se stabilească la candidare: dacă 'și susține învățătorul recurent dreptul de cvincvenal și pentru servițiul prestat mai înainte în alta comună, ori nu?; căci dacă 'și-l susține și poporul îl alege, atunci îi compete cvincvenalul preste tot, iar dacă nu, atunci numai dela ziua alegerii din comună. Aceste constatări să se facă pentru evitarea neplăcerilor ulterioare și a încurcăturilor, spre sbuciumarea

învățătorului, care din pricina acestor neînțelegeri devine în conflict cu poporul.

Cercularul consistorial dispune de aceasta, altfel și alineatul ultim al §-ului 14 din ordinațiunea ministerială 10.000/1894. Să nu 'și facă nimeni cu voia necaz luiși și altora.

Am ținut să se știe aceasta spre știre și acomodare.

* **Se cearcă** la internatul diecesan ort. rom. din Beiuș un prefect, carele ar fi capabil de a propune și limba germână, cu salar de 300 fl. și provisiune.

* **Aviz pedagogilor fără stațiuni.** Pedagogii provezuți cu absolutor, ori cvalificați dar nealeși pentru cutarea stațiune, să se insinue la Consistorul diecesan ca, în sensul Regulamentului, să poată fi substituiți de Consistor, iar oficille parohiale ale comunelor, în cari din oare care cauză a rămas neindeplinit postul învățătoresc, să raporteze, ca să li-se trâmă un substitut. Toate substituțiile se fac numai prin Consistor și numai pe un an.

* **Pregătirea săpunului.** La ori ce căsnicie se găsească une ori rămășițe de grăsime, pentru cari nu se găsește vr'o întrebuițare mai potrivită, decât întrebuițându-le pentru pregătirea de săpun. Pentru acest scop se topească într'un vas, în care se adaugă după topire cu îngrijire, pentru fiecare chilogram de grăsime un litru de apă, cu care se ferbe de nou. Când aceste ferb, se adauge pentru fiecare chilogram de grăsime 300 grame de sodă caustică (hydrosid de sodiu) și se ferbe din nou timp de 1½—2 oare până când se saponifică grăsimea bine, adică se leagă săpunul ceea-ce se cunoaște atunci, când o picătură luată din aceasta massă se topește deplin în apă. Dacă nu se topește bine, se mai adauge ceva sodă caustică și se ferbe din nou. Pentru a se despărți bine săpunul de apă sau de leșie, se adauge sare de casă cam jumătate de chilogram pentru un chilogram de grăsime. Le toarnă apoi într'un vas mai larg la gură, unde se lasă să se recească, iar săpunul se alege la suprafață și se încheagă. În starea aceasta poate fi întrebuițat la spălat.

* **Mulțumită publică.** Din încredințarea adunării generale ordinare a X-a, ținute la Arad în 12 și 13 Iulie st. n. a. c., comitetul central al reuniunii noastre învățătoresci aduce prin aceasta cea mai călduroasă mulțumită publică tuturor binefăcătorilor marinișoși, cari în decursul anului administrativ 1899/1900, sau moralicește, sau materialicește ni-au sprijinit reuniunea întru îndeplinirea grelei sale misiuni.

Spețial primească mulțumita noastră ferbinte următorii P. T. DD. pentru donațiunile făcute în favorul bibliotecii, și anume:

- 1) P. T. D. *Simeon P. Simon* din Șomfalău pentru 1 exemplar din Rătăcirile lui Odyseu.
- 2) P. T. D. *Ioan Dariu* din Brașov pentru 2 ex. gram. I. rom. ed. IV., e. I.; 2 ex. gram. I. rom. ed. III. c. II.; 2 ex. banca de școală; 1 ex. istoria patriei, ed. III.; 2 ex. Disciplina; 1 ex. micul cântăreț, ed. II.
- 3) P. T. D. *C. Xenii* din București pentru 1 ex. Opinia publică.
- 4) P. T. D. *I. Marcu* din Bogșa pentru 10 ex. Reflexiuni la esam.
- 5) P. T. D. *N. Albani* din Sâmbăta pentru 2 ex. Prăsirea galițelor.
- 6) P. T. D. *G. Bodnariu* din Bochia pentru 50 ex. Oglinda inimii.
- 7) P. T. D. *Petru Vancu* din Măderat pentru 1 ex. Vieritul.

8) P. T. D. *Iosif Moldovan* din Arad, și soții pentru 1 ex. Abc. ed. II.

Din ședința ordinară a comitetului central, ținută în 21 Iulie n. 1900.

Arad, 4 August n. 1900.

Pentru Comitetul reuniunii:

Prof. Teodor Ceantea, m. p. Florian Cióra, m. p.
președinte bibliotecariu.

Concurs.

Nr. 5512/1900.

Se escrie concurs pe 4 stipendii à 400 coroane din fundațiunea „**Elena Ghiba-Birta.**“

Pentruții vor avé să dovedească cu documente autentice,

1. Că sunt născuți în comitatul Arad, Bihor, Bichiș sau Cenad, din părinți de naționalitate română ori grecă și de confesiunea gr. or., cu conformarea parohului competent că și de present aparține atât petentul, cât și părinții la Biserica gr. or. română.

2. Că sunt săraci. Atestatul de paupertate să fie subscris și de preotul competent, în cas de înrudire cu petentul — de protopresbiterul concernent.

3. Progresul făcut în anul școlar expirat 1899 și 1900 prin testimoniu școlar, și purtarea în biserică prin atestat special dela catichetul școlii, ce a frecventat-o.

4. Sunt sănătoși la corp, prin atestat medical.

5. Școala și locul, unde voese a 'și continua studiile și dacă mai au și alt stipendiu.

6. Petițiunile să fie înaintate la adresa Venerabilului Consistor gr. or. român din Arad până la 12/25 August 1900.

Arad, la 12/25 Iuliu 1900.

Consistorul ort. român din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.
Episcopul Aradului.

—□—

Nr. 5575/1900.

Se escrie concurs pe un stipendiu de 800 coroane pentru facultatea teologică din **Cernăuți**. Pentruții vor avé a dovedi cu documente autentice:

1. Că sunt născuți gr. or. români și că și de present aparțin Bisericii gr. or. române.

2. Purtarea în biserică, cu atestat dela autoritățile bisericesti, sub cari se află.

3. Studiile premergătoare; în cas de întrerupere, atestat de serviciu dela întreruperea studiului până acum.

4. Starea materială a părinților, confirmată și de oficiul parochial; în cas de înrudire în conducătorul oficiului parochial, dela protopresbiterul concernent.

5. Starea sanitară prin atestat medical.

Urmează în supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 30
Anul XXIV. — 1900.

Petițiunile să fie înaintate la adresa Venerabilului Consistor ort. român din Arad până la 12/25 August a. c.

Arad, la 18/31 Iuliu 1900

Consistorul ort. rom. din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.

Episcopul Aradului.

Nr. 5556/1900.

Cu termenul de 12/25 August a. c. se publică concurs pe o catedră dela școala de fete cu internat din Arad, cu salar anual de 1000 coroane. Acest post, dacă va fi împreunat cu conducerea internatului, aleasa va avea locuința și proviziunea completă în contul acestui serviciu special.

Concurențele vor avea a dovedi, că:

1. Sunt de confesiunea gr. or. română;
2. Sunt cvalificate de învățătoare. Celea cu cvalificațiune superioară vor fi preferite;
3. Atestat de serviciu, dacă au fost în serviciu;
4. Petițiunile să fie adresate Venerabilului Consistor ort român din Arad.

Arad, din ședința Consistorială dela 18/31 Iuliu 1900.

Consistorul ort. rom. din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.

Episcopul Aradului.

Să escrie concurs pentru stațiunea învățătoarească din comuna Borsea, tractul Pesteșului comitatul Bihor cu termen de alegere pe 20 August (2 Septembrie) a. c.

Emolumintele încopiate cu acest post sunt: 1) în bani gata 380 coroane; 2) 10 jugere pământ, parte arător, parte fânaș și 2 jugere pășune computeate în 100 cor.; 3) 10 cubule de bucate parte grâu parte cucuruz computeat în 100 cor.; 4) 10 caré de lemne prețuite în 20 cor. de tot: 600 cor.; 5) pentru cantorat care este încopiat cu învățământul, stolele usuete și anume: dela mort mare 1 coroană — dela mort mic 40 fl.; 6) pentru conferință 6 coroane; reflectanții au a-și trimite recursurile lor provăzute cu documentele necesare subscrișului în Lugășul-de-sus adresate Comitetului parochial până la termenul sus amintit și a-se presenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în Sta biserică pentru de a se face cunoscut poporului.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP. m. p. protop. inspector școl.

Pentru futregirea definitivă a postului învățătoarese dela școala confesională rom. gr. or. din comuna Araneag în protopresbiteratul Vilagoș, se escrie concurs cu termenul de alegere pe ziua de 27 August (9 Septembrie) a. c.

Dotățiunea anuală împreunată cu acest post este, afară de locuință cu 2 chilii, cuină, cămară și grajd, cu grădină de 400 □: 1) În bani numărar 240 cor.; 2) 1/2 sesiune de pământ estravilan, pentru care usufructuantul are a solvi și contribuțiunea, prețuit în 280 cor.; 3) Lemne de foc pentru învățător 32 metri cubici, prețuite în 80 cor.; 4) Diurne de conferință 20 cor.; 5) Paușal de

scripturistică 10 cor.; 6) De la înmormântări unde va fi poștit 1 cor. fără liturgie, iar cu liturgie 2 cor.

Doritorii de a ocupa acest post au să producă: 1) Estras de botez, adeverind că este român de rel. gr. or.; 2) Testimoniu despre absolvarea preparandiei; 3) Testimoniu de cvalificațiune învățătoarească; 4) Atestat despre serviciul neîntrerupt ca învățător prestat până acum; 5) Atestat de conduită morală; 6) Declarațiune că pre basa serviciului neîntrerupt ca învățător, de căud își formează pretențiunea la cvincvenal.

Alegândul învățător este și cantor, și are are a instrua elevi școlari în cântările liturgice bisericesti.

Recurenții sunt poștitiți petițiunile astfel ajustate și adresate comitetului parochial, a-le subșterne Prea Onoratului oficiu protopresbiteral în Vilagoș, până în 25 August (7 Septembrie) 1900, iară până la ziua alegerii a se presenta poporului în biserică spre a 'și arăta desteritatea în cântare și tipic. Presentarea recurenților ori a altora în numele lor în ziua de alegere este interzisă.

Araneag, în 9/22 Iuliu 1900.

Manase Popescu, m. p.

Pavel Dirlea, m. p.

preot și preș. com. par.

notar com. par.

Pe basa decisului Comitetului parochial din 8/22 Iulie a. c. se publică concurs pe stațiunea de învățătoare la școala de fete din comuna Nadăș, comitatul Arad, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficiasă „Biserica și Școala.“ Pe lângă următoarele emoluminte: 1) Bani gata 600 cor.; 2) Scripturistică 20 cor.; 3) Conferință învățătoarească 20 cor.; 4) Lemne de foc pentru învățătoare din cari e a să încălzi și sala de învățământ 72 cor.; 5) Pentru curatorat 16 cor.; 6) Una gradină de legumi pentru învățătoare.

Dela recurente se recere: a) Atestat de botez; b) Testimoniu despre absolvarea cursurilor pedagogice; c) Cvalificațiune învățătoarească și de limba magiară; d) Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai nainte; e) Declarațiune, că pre basa serviciului din alta parochie, începând de când i-și formează pretensiune la cvincvenal.

Răcursul astfel ajustat, adresat Comitetului parochial din comuna Nadăș, să se subștearnă până la termenul legal M. O. Domn Acsentie Chirila inspector școlar în Șilindia comitatul Arad.

Nadaș, în 9/22 Iuliu 1900.

George Popoviciu, m. p.

Mihailu Voluntir, m. p.

preot, gr. or. rom. președinte.

învățător notar com, paroch.

În conțelegere cu: ACSENTIE CHIRILA, m. p. preot, inspector școlar.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești vacante dela școalele din Câmpani Pm. și Vălanii Pm. se escrie concurs cu termen de alegere pe 15/28 August a. c.

Dotățiunea la Câmpani Pm. este: a) În bani gata 160 cor.; b) Grâu 7 cubule 88 cor.; c) Cucuruz 7 cubule 60 cor.; d) Fascle 2 măsurii 10 cor.; e) Lemne 5 stângini 70 cor.; f) Venitele cantonale 40 cor.

Dotățiunea la Vălanii Pm. este: a) În bani gata 200 cor.; b) Grâu 6 cubule și c) Cucuruz 6 cubule 132 cor.; d) Fân 60 porțiuni 48 cor.; e) Paie 60 porțiuni 24 cor.; f) 55 pui de găină pentru tăiat 22 cor.; g) 60 fuioare 14 cor.; h) Pământul cu un venit sigur de 60 cor.; i) Dela copii școlari de toate zilele 20 cor.; l) Venitele cantonale 40 cor.

Recurenții au a-și trimite recursurile lor cu documintele necesarii, adresate respectivelor Comitete parochiale — protopresbiterului tractual Elia Moga în Răbăgani până la 13/26 August a. c. iar până nainte de ziua alegerii recurenții să se presenteze în atare D. încălzi și sala de învățământ

în bisericile de acolo pentru a-și arăta desteritatea în celea rituale — având alesul — a conduce și strana.

Dat din ședințele comitetelor parohiale Cămpani Pm. și Vălani Pm., ținute la 2/15 și 9/22 Iuliu 1900.

Ioan Papp, m. p.

preot președ. ambelor comitete.

Teodor Buda, m. p.

Ioan Duma, m. p.

notarii comitetelor.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresbiterul Beiușului.

Pentru stațiunea învățătorească vacantă **Săucani**, inspectoratul Beiușului, conform ordinațiunei Ven. Consistor orădan de sub Nr. 515, Sc. se escrie concurs cu termen de alegere pe **27 August (9 Septembrie)** a. c. pe lângă salariul sistemizat la 9 Octobre 1893 și anume:

1) În bani gata 240 cor.; 2) 90 Hctl. 60 l. cucuruz 81 cor. 98 fl.; 3) 8 stângeni de lemne 160 cor.; 4) Pământul cantoral 90 cor.; 5) Venit din grădina școl. și alte acid. 32 cor. De tot: 603 cor. 98 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune se avisează a-și trimite recursese cu documintele necesarii până la **25 August (7 Sept.)** adresate Comitetului parochial din Săucani — subscrisului protopresbiter în Robogány — iar până la ziua alegerii recurenții se îndreptățese a se presenta în atare Duminecă sau sârbătoare în biserică din Săucani — spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic — având alesul a conduce și strana în biserică — și toate celea-ce cad în competența cantorelui.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresbiterul Beiușului.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătorești dela școala confesională rom gr. or. din **Spatta**, protopresbiteratul Lipovei, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele anuale sunt: 1) În bani gata 240 cor.; 2) 20 meți (chible) cucuruz în bômbe, în preț de 80 cor.; 3) 10 meți (chible) de grâu, în preț de 60 cor.; 4) 4 jughere pământ, arătură și fânaș, ce dă un venit anual de 60 cor.; 5) 20 metrii de lemne pentru învățator, în preț de 60 cor.; 6) Pentru conferința învățătorească 8 cor.; 7) Pentru scripturistica 6 cor.; 8) Pentru curatoratul școalei 18 cor.; 9) 12 metrii de lemne pentru încălzirea salei de învățământ; 10) Cvarțir liber și grădina de legumi; 11) Un ajutor sperativ dela stat, ori dela Ven. Consistoriu, circa 100 coroane.

Dela reflectanți se recere:

- Se poșeadă evalueațiunea recerută prin lege.
- Atestat despre serviciul neîntrerupt, prestat mai înainte și
- Declarațiune, că pe baza serviciului din alta parochie începând, decând își formează pretensiune la cvinevină?

Recurenții sunt avisați, ca recursese lor, instruite cu documintele aci mai sus arătate, și adresate comitetului paroch. în Spatta, să le subștearnă până la termenul mai sus pus, P. On. Domn protopresbiter V. Hamsea, în Lipova (B.-Lippa), precum și a se presenta până în ziua alegerii, în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din Spatta, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Spatta, în 11/25 Iunie 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **VOICU HAMSEA**, m. p. protopresbiter.

Nrul 3945/1900.

Pentru deplinirea catedrei de economie și științele naturale la *institutul pedagogico-teologic ort. român din Arad* se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima apariție a acestui concurs.

Salariul fundamental e de 1800 coroane și cvinevenalele de 200 coroane.

Petenții vor avé să dovedească, că sunt fii bisericii gr. or. române și au cvalificațiunea prescrișă de lege. — Cei aplicați deja să adneseze și atestate de servițiu.

Specialiștii în agronomie sunt preferiți.

Arad, din ședința consistorială dela 13/26 Iuliu n. 1900.

Iosif Goldiș, m. p.

Episcop.

Se escrie concurs, pentru deplinirea stațiunilor învățătorești din inspectoratul Șilindiei, cu termenul de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

1. **Șilindia**. Emolumentele sunt: În bani gata 600 cor., 24 metri de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; scripturistica 10 coroane; conferință 20 cor.; quartir liber cu grădina de legumi.

2. **Hodiș**, cu venitele: În bani gata 600 coroane; 20 metri de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; scripturistica 6 cor.; conferința 12 cor.; quartir și grădina pentru legumi.

Doritorii de a ocupa vre una dintre aceste stațiuni, sunt poștiți ca recursese ajustate, cu toate documintele, prescrișe, prin lege și cu atestat despre servițiu, neîntrerupt prestat mai nainte și declarațiune, ca pe baza servițiului începând de când își formează pretensiune la cvinevină? adresate, comitetului parochial din respectivă comună, să se trimită M. On. Axentie Chirila, inspect. de școale în Șilindia (Șilingyia), având până la alegere a-se presenta în Sfta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Comitetele parochiale.

În conțelegere cu mine: **AXENTIE CHIRILA**, m. p. preot, inspect. școl.

Se escrie concurs pentru deplinirea parochiei din comuna **Micalaca**, comitetul Aradului, devenită vacantă după moartea reposatului paroch Ioan Cióra — cu termen de alegere pe **14 Sept. v. an. c.**

Beneficiul încopciat cu aceasta parochie e una sesiune parochială constătătoare din 45 $\frac{1}{2}$ jugere pământ arătoriu, birul preotesc dela 214 case, dela cele cu pământ una măsură grâu, fără pământ 50 cruceri, dela jeleri 25 cr. și stolele îndatinat.

Toate acestea computându-se la olaltă, după detragerea contribuțiunei și altor dări publice dau un venit anual cel puțin 900 fl., fiind parochia de clasa primă. Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și subșterne petițiunile lor ajustate cu testimoniul școlastic și anume: despre absolvarea alor 8 clase gimnasiale și maturitate, despre absolvarea s. teologii și depunerea esamenului de cvalificațiune preotescă pentru parochii de clasa primă, atestat de moralitate, precum și atestat despre servițiu bisericesc prestat; astfelu petițiile instruate conform § 15. lit. a) din regulamentul pentru parochii,

adresate comitetului parochial din Micalaca să se trimită Prea On. Domn protopresbiter Moise Bocșianu în Arad până în 15/28 August a. c. inclusive, iar până la expirarea concursului au a se presenta la Sta biserică din Micalaca pentru a-și dovedi dexteritatea în cele rituale și orătorie.

Dat din ședința comitetului parochial din Micalaca, ținută în 28 Iuliu (11 Iuliu) 1900.

Todor Păcurar, m. p. *Savu Bugariu, m. p.*
preș. com. par. not com. par.

În conțelegere cu protopopul tractual : **MOISE BOCȘANU.**

Pe stațiunea învățătorească dela școala gr. or. română din **Margine**, protopresbiteratul Orăzii-mari, se ecrie concurs cu termen de alegere pe **20 Aug. (12 Septembrie) 1900.**

Emolumentele sunt : 1) Dela 85 Nri de case câte 2 cor. 110 cor. ; 2) Dela 85 Nri de casă câte 1 măs. bucate à 2 cor. 170 cor. ; 3) Pământ arător 16 jug. à 10 cor. 160 cor. ; 4) Intravilanul școlii 20 cor. ; 5) Zile de lucru cu plugul ori carul 35 à 2 cor. 40 flier, iar cu mânilor 50 à 80 flier 124 cor. ; 6) Lemne pentru școală și învățător 30 cor. ; 7) Pentru scripturistică 10 cor. ; 8) Venitele cantorale 40 cor. ; de tot : 724 cor.

Recursele ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 arț. XVIII. din 1879, adresate comitetului parochial din Margine, să se trimită subscrișului în Oradea-mare până inclusive 18/31 August a. c., având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a-se presenta în biserică diu loc, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : **TOMA PACALA, m. p. ppresbiter inspect. școl.**

Se oscrie concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“, pentru deplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătorești :

1. **Aldești.** Emolumentele sunt : 424 coroane în bani ; 7 șinice grâu 84 cor. ; 3 șinice cucuruz 30 cor. ; lemne 3 stângeni 42 cor. ; pentru sala de învățământ 3 stângeni ; venitele cantorale 20 coroane și anume dela înmormântări cu liturgie 2 coroane, iar fără liturgie 1 coroană ; apoi cvartir cu supraedificate și grădină de legumi.

2. **Mustești.** Cu salariu de 181 coroane în bani ; pentru fân 15 coroane ; 6 șinice grâu 72 coroane ; 6 șinice cucuruz 60 coroane ; patru stângeni de lemne ; $\frac{1}{2}$ sesie de pământ estravilan, parte arător, parte fenaț, care aduce un venit anual de 224 coroane ; venitele cantorale, circa 12 coroane, și cvartirul cu grădină.

Sarcinile publice le va suporta alesul.

Recurenții sunt avisati, ca recursurile, instruate cu documentele recerute, cu atestat despre serviciul neîntrerupt de până acum și cu „Declarațiunea“, că pe baza serviciului prestat în altă comună, de când își formează pretensiune la cvincevenal?, adresate respectivului comitet parochial, să le substearnă P. On Domn Ioan Georgia protopresbiter în Buteni (N.-Buttyin), având până la alegere, să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare, în s. biserică din comuna la care au recurs, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Comitetele parochiali.

În conțelegere cu : **IOAN GEORGIA, m. p. protopresbiter inspector cercual de școale.**

Pentru întregirea definitivă a postului de învățătoriu dela școala noastră confesională gr. or. română din **Teș**, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și școală“ din Arad.

Reflectanții la acest post au se-și instrueze concursurile lor cu următoarele documente :

1) Estras matricular de botez ; 2) Absolutoriu de pedagogie ; 3) Atestat de calificare pedagogică întruna cu limba maghiară ; 4) Atestat despre eventualul serviciu prestat mai înainte și 5) Declarațiune că, pe baza serviciului din altă parochie, începând de când își formează pretensiuni la cvincevenal ? ; — iar pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, au se se prezenteze într'o Duminecă ori într'o sârbătoare în sf. biserică din Teș.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt : a) $\frac{1}{2}$ bani gata 433 coroane 26 fil. ; b) În naturalii 29 meți, jumătate grâu, jumătate cucuruz ; c) 3 jugere pământ, $\frac{1}{2}$ estravilan, iar jumătate juger intravilan lângă școala ; d) 24 metri lemne, din cari este a se încălzi și sala de învățământ ; e) Pentru scripturistică 4 cor. ; f) Pentru conferința învățătorească 12 cor. ; g) Dela înmormântări, de fie-care înmormântare 40 fileri și h) Locuință liberă în localitatea școlii cu 2 chilii și bucătărie.

Întreagă dotația anuală, socotită în bani, apropie 800 coroane.

Alesul învățătoriu, fără altă retribuție, are se facă și serviciul cantoral.

Concursurile se aștern pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belincz (Temes-megye) comitetului parochial din Teș.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine ; **GERASIM SĚRB, m. p. protop. gr. or. rom.**

Pentru întregirea definitivă a stațiunii învățătorești dela școala confesională gr. or. română din **Drăgoești**, protopresbiteratul Belințului, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela întâia publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“ din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt : 1) În bani gata 345 coroane ; 2) În naturalii : 15 meți grâu și 12 metri cucuruz ; 3) $2\frac{1}{2}$ jugere pământ arătoriu ; 4) 32 metri lemne, din cari este a se încălzi și sala de învățământ ; 5) Pentru scripturistică 10 coroane ; 6) Pentru conferință 10 coroane ; 7) Pentru adunarea generală 10 coroane și 8) Locuință liberă lângă școală, cu grădină de 800 stिंगeni cuadrați. Întreagă dotația anuală, socotită în bani, ar fi aproape 800 coroane.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze concursurile lor cu următoarele documente : a) Estras matricular de botez ; b) Absolutoriu pedagogic ; c) Atestat de calificare învățătorească, întruna cu limba maghiară ; d) Atestat despre eventualul serviciu prestat mai înainte ; e) Declarațiune că, pe baza serviciului din altă parochie, începând de când i-și formează pretensiuni la cvincevenal ?

Alesul învățătoriu, fără altă retribuție, are să facă și serviciul de cantor ; iar concurenții, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și în tipic, au să se înfățișeze într'o Duminecă ori într'o sârbătoare în sfântă biserică din Drăgoești.

Concursurile să aștern pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. român din Belincz (Temesmegye), comitetului parochial din Drăgoești.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine : **GERASIM SĚRB, protopresbiter.**

Părinții respective tutorii, cari doresc să-și așeze băieții pe anul școlastic 1900—1901 în internatul gr. or. român diecesan din **Beiuș**, prin aceasta se avisează ca rugăr lor de primire să le prezenteze până în 10 August c. n.

În acest, internat afară de tineri gr. or. români, se vor primi tineri de altă confesiune creștină cari frecvențează gimnasiul gr. cath. din **Beiuș** pe lângă respectarea tuturor drepturilor lor religioase cu privire la studiul religiunii și a bisericii lor, dar în internat și acești tineri întru toate sunt a-se acomoda rațiunii și normelor interne.

Tacsa de întreținere cu toate la olaltă e 135 fl., care se solveste în patru rate anticipative și anume: la începerea anului școlastic, la 15 Novembre, 1 Februarie și 15 Aprilie.

Elevii pentru tacsa aceasta vor primi în internat: 1. Locuință; 2. vipt și anume: a) la dejun lapte cald cu pâne, b) la prânz trei plese și anume: supă de carne, carne, rasol și mâncare groasă cu friptură, c) la cină două plese și anume: mâncare groasă cu friptură și aluat, sau mâncare groasă și friptură; 3. spălat; 4. luminat; 5. încălzit; 6. medic. (Medicinile se solvese separat din partea respectivilor morboși); 7. scaldă în toată luna odată; 8. În fine superioritatea se îngrijește, ca elevii, pe lângă controla cea mai strictă să fie ajutați în studiere.

Elevii vor avé se aducă cu sine: a) Mai puțin 4 părechi de schimburi de pânză sau de giolgiu; b) Mai puțin șase batiste; c) Doauă părechi de încălțăminte și patru părechi de ciorapi sau obiele; d) O saltea (sac de paie) care de altcum pentru uniformitate se va cumpăra dela superioritatea internatului în preț de 1 fl.; e) Două perini și 4 fete de perină; f) Un șol sau plapumă; g) O perie de vestminte și 3 de încălțăminte; h) 3 ștergare și 2 pepteni, unul rar și altul des; și i) Vesminte de lipsă (uniformă nu se face).

Numai acei tineri vor fi primiți în internat, cari sunt sănătoși deplin, ce se va constata din partea medicului internatului.

Rugările pentru primire, ajustate cu testimoniu școlastic după anul școlastic expirat și cu cartea de botez, sunt a-se trimite la adresa rectorului internatului a **Nicolau Diamandi** profesor-catichet gr. or. român în **Beiuș**, mai târziu până în 10 August n.

Dat din ședința internatului ținută în 21 Iulie 1900.

Nicolau Diamandi, m. p. *Dimitrie Negrean, m. p.*
rectorul internatului. președintele internatului.

Se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școale gr. or. român din **Rîppa**, protopopiatul **Tinca**, comitetul **Bihor**, cu termen de 30 de zile dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

1) În bani gata 600 coroane; 2) Cvarțir liber cu grădină de legumi, și 3) Folosirea unei parcele estravilane cu preț de 60 coroane.

Pentru cari alesul va curăți și a încălzi școala.

Reflectanții sunt avisați ca recursurile lor instruate conform Reg. Congr. adresate comitatului parochial din **Rîppa** să le substearnă subscrisului protopop inspector de școle în **Micherechiu** (u. p. **Kötegyán**), iar până la alegere să se prezenteze în biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Rîppa, în 4/17 Iunie 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **NICOLAE ROCSIN**, m. p. protopresbiter și inspector de școle.

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți dela școala confesională gr. or. rom. de băieți a parochiei Sft. **George** din **Timișoara-Fabric** (inspectoratul **Timișorii**), devenită vacantă prin trecerea în pensiune a învățătorului de pân' acum **Traian Lungu**, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „**Biserica și Școala**.”

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 1000 (una miie) coroane, salar fundamental și la timp convenit adausul cvinevenal prescriș de lege; 2) lemne 3 stângini în natură, tăiate gata, și pentru 3 stângini relut de 60 de coroane, având învățătorul să se îngrijască de încălzirea salei de învățământ; 3) cortel liber în localitatea școlii, 2 chilii, cuintă și aparținătoarele; 4) paușal scripturistic și pentru conferințe 38 coroane; 5) interesele fundațiunii **Predovici** 21 cor. 60 fil.; 6) pentru famulație 72 coroane; 7) dela înmormentări, unde va fi poftit 3 (trei) coroane.

Dela concurenți, afară de ovalificațiunea prescrișă de lege, se mai pretinde testimoniu despre absolvarea a patru clase medii (gimnasiale, reale ori civile). Comitetul parochial însă își rezervă dreptul de a puté candida și atari recurenți cari, fără clasele medii cerute, au dat în praxa lor de până acum probe neîndoioase de spor laudabil în învățământ și educațiune, și au avut purtare morală neescepționabilă. Recurenții mai au să dovedească și aptitudinea de a înființa și de a conduce cor vocal.

Alesul va fi obligat a provedé permanent cantoralul în sf. biserică; a înființa și conduce cor vocal cu elevii și cu adulții; a instrua și a deprinde pe elevii mai mari în cântarea glasurilor bisericesti și a propune practică pomicultura.

Recursurile ajustate cu atestat despre serviciul neîntrerupt prestat până aici și cu declarațiunea, că pe basa serviciului din alta parochie de când începând își formează pretensiunea la cvinevenal? adresate comitetului parochial dela **S. George**, sunt a se trimite **Prea On. oficiu presbiteral** în **Timișoara-Fabric**. Recurenții au să se prezente, înse nu în ziua alegerii, în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parochial al parochiei **S. George** din **Timișoara-Fabric**, ținută în 6/19 Iulie 1900.

Comitetul parochial.

Cu consensul presbiterului **Dr. TR. PUTICI**, m. p. inspector de școale.

Pentru ocuparea definitivă a stațiunilor învățătoresți din **Fenlac** (inspectoratul **Timișorii**), prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „**Biserica și Școala**.”

Emolumentele anuale sunt: 1. La școala mare (clasesele superioare) în bani gata 361 cor. 60 fil.; pentru scripturistică 20 cor.; pentru conferință 20 cor.; 60 metri (chible) de grâu; 6 stg. de lemne 120 cor.; 4 orgii de paie 64 cor.; 2 jughere pământ. 2. La școala mică (clasesele inferioare) în bani gata 500 cor.; pentru scripturistică 20 cor.; pentru conferință 20 cor.; 20 chible meți de grâu; 4 stg. de lemne 80 cor.; 4 orgii de paie 64 cor.; și folosirea unei grădini estravilane.

Grădina intravilană o beneficiază în jumătate ambii învățători. Sarcinile publice are să le supoarte fiecare învățător de după emolumentele sale. Dela înmormentări, dacă se duce mortul la biserică 2 cor., și dacă nu 1 cor. La înmormentări se vor schimba învățătorii cu rëndul.

Afară de aceste, învățătorul dela clasele superioare se va bucura de cortelul de sus de lângă sala sa de învățământ; iar celalalt de cel de jos, mai având folosirea grajdului, podului etc., aparținătoare la cortel.

Recursele ajustate cu documentele originale despre evalueațiunea prescrișă în Regulamentul din vigoare sunt a se trimite Prea On. oficiu ppresb. din Timișoara-Fabric. Recurenții vor avé să se prezente, însă nu în ziua alegerii, în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parochial ținută în Fenlac la 20 Iunie 1900.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresbit. tractual Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector școlar.

—□—

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala gr. or. română din Babșa, protopresbiteratul Belințului, se escrie concurs cu termin de alegere pe 6 August st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) În bani gata 340 cor.; b) Pentru conferință 20 cor.; c) Ca paușal 20 cor.; d) 40 metri lemne, din cari are a-se încălzi și sala de învățământ, în preț de 120 cor.; e) 3 jugere pământ, socotit à 30 coroane juger. 90 cor.; f) În naturale 30 Htl., parte grâu parte cucuruz, socotite în bani 275 cor.; g) De la fie-care înmormântare 40 fileri; h) Cvarțir liber, cu intravilanul pe care se află zidită sala de învățământ, precum și grădina din afară a intravilanului bisericeii celei noaue. Toate aceste la olaltă asigură o dotație anuală de circa 1000 coroane.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze petițiile cu următoarele documente: a) Estras de botez, b) Absolut de pedagogie, c) Atestat de evalueație, d) Atestat despre eventualul serviciu neîntrerupt prestat până acum și e) Declarațiune că, pe basa serviciului din altă parochie, cu începere de când își formează pretensiune la cvinevenal; iar pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic au să se prezente în vr'o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Babșa.

Se observă, că tot în schimbul dotației acesteia, cel-ce va fi ales va fi datoriu a îndeplini și serviciul cantoral în biserică. Preferiți vor fi cei cu evalueație mai bună și mai versați în muzica vocală.

Concursele au să se adreseze comitetului parochial, însă prin oficiul protopresbiterat gr. or. rom. din Bélinez (Temesmegye.)

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, protopresbiter.

—□—

În urmarea ordinațiunei Venerabilului Consistoriu din 12/24 Maiu Nr. 2325, se publică concurs pe stațiunea de învățătoare în comuna Rachita, cu care sunt începate următoarele beneficii: 1) în bani gata 460 coroane; 2) 30 metri cucuruz despiciat, în preț de 150 coroane; 3) 10 coroane conferință; 4) 10 coroane scripturistă; 5) 32 metri de lemne în preț à 2 coroane 40 fileri; 6) un juger pământ arătoriu în preț 24 coroane; 7) Cortel liber și grădină de legumi.

Doritoarele a cuprinde aceasta stațiune, au a se prezenta în Sfta biserică de acolo spre a-și arăta desteritatea în cant și tipicul bisericesc în vre-o Duminecă sau sârbătoare până la 27 August (9 Septembrie) a. c., în care ziua va fi și alegerea.

Concursele, instruate conform Statutului organic, cu testimoniul preparandial și cel de evalueație, îm-

preună și estrasul de botez au a-se subșterne M. On. Domn Adam Rosa inspector școlar în Leucușești, Betlenháza, com. Caraș-Severin.

Leucușești, în 3/16 Iulie 1900.

În conșelegere cu comitetul: ADAM ROSA, m. p. inspect. școlar.

—□—

Pentru deplinirea stațiunei învățătoarești dela școala confesională gr. or. română a II-a din Șiclău (ppresbit. Chișineu, com. Arad) prin aceasta se escrie concurs cu termin de alegere pe 15/28 August a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) în bani gata: 800 coroane; b) pentru conferințe 20 coroane; c) pentru scripturistă 10 coroane; d) 7 stângeni lemne pentru învățător și școală; e) locuință corespunzătoare și grădină, carea însă fiind regulată și plantată cu viță americană, alegândul va avé să rebonifice fostului învățător Ioan Huiu 40 coroane; f) stolele obicinuite dela înmormântări.

Recurenții au să-și trimită recursele ajustate cu documentele prescrișe de legea și regul. școlar, cu atestat despre serviciul neîntrerupt prestat eventual până acum ca învățător și cu declarațiunea, că pe basa serviciului din alta parochie, cu începere de când și formează dreptul la cvinevenal? — adresate comitetului, la subșcrisul ppresbiter în Chișineu până în 13/26 Aug. a. c.

Numai recurenții evalueați pentru stațiunile de frunte vor fi luați în candidație, având a se prezenta în vr'o Duminecă sau sârbătoare înainte de ziua alegerii în Sta biserică din Șiclău, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Șiclău, din ședința comitetului par. ținută la 29 Iunie v. 1900.

Ioan Codrean, m. p. președ.

Ioan Iercan, m. p. not. adhoc.

În conșelegere cu: Dr. IOAN TRAILESCU, ppresb. insp. școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei de învățătoare dela școala de fete confesională gr. or. română din comuna Chitighaz (Kétegyháza, comitatul Bichis) se escrie concurs cu termin de alegere pe Dumineca din 20 August (2 Septembrie) 1900.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 600 coroane, solvinde în rate lunare; 2) 4 stângeni metrici de lemne aduse în curtea școalei, din cari are a-se încălzi și sala de învățământ; 3) Pentru participare la adun. gen. și la toate conferințele învățătoarești, la an 12 coroane; 4) Pentru scripturistă, la an 6 cor. 66 fil.; 5) Cvarțir liber cu două chiii, două cămări, dintre cari una pentru lemne, și grădină de legumi în estensiune circa de 300 stângeni □. Despre famulație se va îngriji epitropia cultului.

Recursele ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și a Regulamentului în vigoare, provăzută cu atestat de conduită dela comit. paroch. și antistia comună unde până aci au fungat, precum și cu atestat despre serviciul neîntrerupt prestat până aci ca învățătoare definitivă sau interimală, nu altcum declarațiune, că pe basa serviciului din altă parochia începând de când și formează pretensiune la cvinevenal? adresate comit. paroch. de aici sunt a-se trimite până la 15/28 August n. 1900 Prea On. Domn Dr. Ioan Trailescu protopresbiter și inspector cerc. de școale în Chișineu (Kisjenő, cotul Arad) având recurențele și până la alegere a-se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la s. biserică, spre a-se arăta poporului.

Se observează, că numai învățătoare cvalificate se vor candida și admite la alegere; și că aleasă numai după un an de probă se va recomanda Ven. Consistor eparch. spre întărire.

Aleasa învățătoare e deobligată a-se presenta la s. biserică în toate Duminecele și Sărbătorile de preste an, ca să supravegheze elevele.

Chitighaz din șed. estraord. a comit. par. ținută la 24 Iunie (7 Iuliu) 1900.

Vasiliu Beleş, m. p. Georgiu Bărăbaș, m. p.
preș. comit. paroch. not. comit. paroch.

În conțelegere cu: Dr. IOAN TRAILESCU, m. p. proto-presbiter, insp. școlar.

Se escrie concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia diecesană „Biserica și Școala“, pentru deplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătoarești, din inspectoratul Butenilor:

1. **Berindenii.** Emolumintele sunt: 120 coroane în bani; 8 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ: usufructul alor 8 jugh. de pământ estravilan; 8 șinice de bucate în preț de 96 coroane; pentru scripturistica 8 cor.; pentru conferință 8 cor.; cvartir și grădină pentru legumi.

2. **Dieci** cu emolumintele: Cuartir cu 2 chilii, cuină, jumătate din podul edificiului, grădină, etc.; 400 coroane în bani; scripturistica 10 cor.; conferința 24 cor.; dela liturgii private 40 fil.; grâu 8 șinice, cucuruz 8 șinice, prețuite în 156 cor.; lemne 16 metri 80 cor.; fân 12 măji metr. 44 cor. 92 fil.; de tot 714 coroane 92 fil. și venitele cantonale.

3. **Govoșdia,** cu venitele: în bani gata 240 coroane; 32 metri lemne și pentru încălzirea școalei; bucate compute în bani în preț de 120 cor.; scripturistica 6 cor.; curățirea școalei 8 cor.; conferința 8 cor.; cvartir și grădină de legumi 1000 st. □ foarte fructifer.

4. **Laz.** Venitele sunt: În bani gata 200 cor.; 12 șinice de bucate (jumătate grâu, jum. cucuruz): 8 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 18 jugh. de pământ; scripturistica 6 cor.; conferința 8 cor.; cvartir cu 2 chilii, grădină, etc.; toate compute în bani dau suma de 614 coroane anual.

5. **Ramna.** Cu salariu de 292 coroane în bani; 10 șinice (parte grâu, parte cucuruz) de bucate, în valoare de 120 cor.; 2 jugh. pământ arător 10 cor.; scripturistica 4 cor.; conferința 8 cor.; cvartir cu 2 chilii, grădină etc.; 8 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ.

6. **Revețiș.** Emolumintele sunt: în bani gata dela Revețiș 300 cor.; dela filia Cocioba 60 cor.; 5 șinice grâu 60 cor.; 4 șinice cucuruz 50 cor.; conferința 16 cor.; scripturistica 4 cor.; 6 stângeni de lemne și pentru sala de învățământ, 2 jugh. de pământ estravilan 40 cor.; cvartir și grădină, de tot 602 coroane.

7. **Roșia.** Cu venitele 240 coroane în bani; 5 șin. grâu; 5 șin. cucuruz; 8 stângeni de lemne și pentru sala de învățământ; conferința 10 cor.; scripturistica 6 cor.; grădină, cvartirul, până le edificarea școalei, va esarândă parochia.

8. **Selegeni.** Emolumintele sunt: 200 cor. bani; 5 șin. grâu; 5 șin. cucuruz; lemne 32 metri, din cari se va încălzi și sala de învățământ; scripturistica 6 cor.; conferința 10 cor.; 60 litre păsulă; cvartir și grădină de legumi.

Întrucât stațiunile, la cari emolumintele nu ajung minimul prescriș de lege, se vor puté deplini cu învă-

țători cvalificați, din partea Ven. Consistoriu s'a pas în perspectivă câte un ajuteriu oare-carele, spre ameliorarea salariului celui ales.

Doritorii de a ocupa vre una dintre stațiunile înșirate, sunt poștiți ca recursele — adresate respectivului comitet parochial și provăzute, afară de toate documentele prescrișe prin lege și cu atestat despre serviciul neîntrerupt prestat eventual mai nainte ca învățătoriu și cu o „Declarațiune“, că pe basa serviciului prestat în altă comună, începând de când și formează pretensiune la cvinevenal? — să le substearnă P. On. D. Ioan Georgia, protopresbiter în Buteni (N.-Buttyin), având până la alegere să se prezenteze în vre-o Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din comuna la care au recurs, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Comitetele parochiale.

În conțelegere cu. IOAN GEORGIA, m. p. protopresb. inspect. școl.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr. or. român din comuna **Dud**, protopresbiteratul și inspectoratul Șiria, se escrie concurs cu termin de alegere pe ziua de **20 August** (3 Septembrie) a. c. pe lângă următoarele emoluminte:

1) În bani gata 460 cor.; 2) 7 jugere pământ, din cari 1 juger livadă și 6 pământ arător, prețuit în 140 cor.; 3) 24 metri de lemne, din cari are să se încălzia-scă și sala de învățământ; 4) pentru conferință 10 cor.; 5) scripturistica 6 cor.; 6) dela mort, urde va fi poștit 1 cor.; 7) cvartir liber cu 2 chilii, cuină, cămară, grajd cu colnă, pracum și intravilan.

Doritorii de a ocupa acest post au să producă: a) Estras de botez; b) Testimoniu despre absolvarea preparandiei; c) Testimoniu de calificațiune; d) Atestat despre purtarea morală și eventual despre servițiul neîntrerupt prestat mai nainte; e) Declarațiune, că pe basa servițiului din altă comună, dela care dat începând își formează pretensiunea la cvinevenal?

Alesul învățător e îndatorat a conduce strana și cântările ceremoniale fără altă remunerație.

Recurenții sunt avisați, ca recursele lor, instruate cu documentele sus înșirate, adresate Comitetului parochial din Dud, să le substearnă până în 17/30 August a. c. P. On. Domn protopresbiter George Popoviciu în Șiria (Világos); iar până în ziua alegerii a-se presenta în vre o Duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică din Dud, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dud, la 2/15 Iulie 1900.

Teodosiu Motorca, m. p. Zacharie Costea, m. p.
președintele com. par. notarul com. par.

În conțelegere cu mine: GEORGE POPOVICIU, m. p. protopop, inspector

Nr. 22/1900. S. F. Zs.

În alumneul Zsiga-ian. din Oradea-mare, afară de cei primiți, se mai primese pe anul școlastic 1900—1, ca alumnisti-stipendisti încă 7 (șapte) tinări români gr. or., cari vor studia la gimnasiul ori la școalele reale sau la academia de drepturi din loc, cari gratuit vor căpeta provisiunea întregă în institut.

Recursele ajustate cu: a) Estras de botez; b) Testimoniu școlastic; c) Atestat de paupertate și d) Certificat despre vaccinare, adresate Senatului fundațiunal, sunt a-se trimite până la 2/15 August a. c. la protopopul Orășii-mari Toma Păcala în Oradea-mare (Nagyvárad).

Totodată se avisează Onoratul public interesat, că în institutul acesta vor pute fi primiți tineri gr. or. români, cari vor studia la școalele din loc, și vor căpăta provisiune întreagă pe plata de câte 18 fl. (36 cor.) la lună respective de 180 fl. (360 cor.) la an, solvind anticipative în 4 rate anuale; în internat elevii vor fi supuși disciplinei institutului.

Oradea-mare, în 29 Iunie (12 Iuliu) 1900.

Senatul fundațiunii Zsiga-iane din Oradea-mare:

Toma Pacala, m. p.

protopopul Orăzii-mari ca
președintele Senatului.

Georgiu Papp, m. p.

preot, act. consistor., ca
notariul Senatului.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești vacante din **Răbăgani**, protopresbit. Beiușului, conform concluderilor aduse de comitetul parochial, se escrie concurs cu termen de alegere pe ziua de **6/19 August a. c.** pe lângă salariul sistemizat conform legii și cvartir liber cu 2 chilii, cameră și grădina școalei, și venitele din cantorat.

Dela recurenți se pretinde, testimoniu de calificare învățătorească și atestat despre serviciile prestate.

Recurenții și vor trimite recursurile lor adresate Comitetului parochial din Răbăgani subscrisului protopresbiter inspector școlar în Răbăgani (Robogány) iar până la ziua alegerii recurenții au să se prezenteze în Sta biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, de oarece alesul învățător va avea a conduce și strana și toate cele ce cad în competența cantorului.

Dat din ședința comitetului parochial ținută în Răbăgani, la 2/15 Iulie 1900.

Comitetul parochial:

Elia Moga, m. p.

protopresbiter paroch președinte.

Flore Bălajin, m. p.

notar.

Pavel Bince, m. p.

jude primar.

—□—

Pentru stațiunea învățătorească vacantă **Foreu-Dș.** cu filia **Prisaca**, se escrie concurs cu termen de alegere pe **6/19 August a. c.** după amiază la 2 oare, pe lângă dotațiunea următoare: a) în bani gata 236 cor.; b) din 4 șinguri de lemne 64 cor.; c) din 200 porțiuni de fân à 20 fileri 40 cor.; d) din 8 cub. bucate à 10 cor. 80 cor.; e) din intravilanul școalei 80 cor.; f) din cantorat un venit de 80 cor. și g) venitul cantoral din Prisaca 20 cor.; de tot: 600 coroane.

Aspiranții la acest post au a-și subșterne suplicilele ajustate cu documintele necesarii Prea On. Domn protopresbiter și inspect. școlar **Elia Moga**, în Răbăgani (Robogány) până la 4/17 Aug. a. c. iar până la termenul alegerii, recurenții au a se presenta la Sta biserică din Foreu Dș. spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dat din ședința comitetului parochial din Foreu Dș. ținută la 25 Iunie (8 Iuliu) 1900.

Gavril Cristea, m. p.

preot, președinte.

Zacharie Gabor, m. p.

notar.

În conșlegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresb. insp. școl.

—□—

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistoriu dto 25 Maiu a. c. Nr. 3730 se escrie concurs pentru deplinirea postului sistemizat de capelan temporal lângă veteranul preot **Arsenie Leuca**, imbinat cu postul învățătoreșc din comuna **Lazuri**, protopresbiteratul Halmagiului, cu termenul de alegere **30 de zile** dela prima publicare.

Emoluminte anuale: a) venitele parochiale $\frac{1}{2}$ parte; b) salariu învățătoreșc bani gata 460 cor.; 5 stângeni lemne 80 cor.; pentru conferință 20 cor., cvartir liber și grădină.

Doritorii de a ocupa acesta post, sunt avisați, recursurile ajustate cu toate documintele prescise prin lege, adresate comitetului parochial până la 8/21 August a. c. a-le trimite subscrisului în Halmagi.

Comitetul parochial.

În conșlegere cu: **IOAN GROZA**, m. p. protop. inspect. școl.

—□—

Se escrie concurs pentru deplinirea stațiunilor învățătorești din inspectoratul Halmagiului, cu termenul de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

1. **Aciuja** cu salariu anual: a) bani gata 500 coroane; b) 6 stângeni lemne à 16 cor. 96 cor.; c) scripturistica 8 cor.; d) pentru conferință 20 cor.

2. **Iosaș**: a) bani gata 330 cor.; b) lemne 5 stângeni à 16 cor. 80 cor.; c) în naturale 5 șinice grâu à 12 coroane 60 cor.; 5 șinice cucuruz à 10 cor. 50 cor.; d) scripturistica 16 cor.; e) pentru conferință 20 cor.; cvartir liber și grădină.

3. **Secaș** a) bani gata 504 coroane; b) 5 stângeni de lemne à 16 cor. 80 cor.; c) pentru conferință 20 cor. cvartir liber și grădină.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni, sunt avisați recursurile ajustate cu toate documintele prescise prin lege, adresate comitetului parochial din respectiva comună, unde voește a fi ales, până la 8/21 August a. c. a-le trimite subscrisului în Halmagi.

Comitetul parochial.

În conșlegere cu: **IOAN GROZA**, m. p. prot. inspect. școlar.

—□—

Pe baza ordinului Venerabilului Consistoriu din 10/23 Maiu Nr. 3517/900 se escrie concurs pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din comuna bisericăscă gr. or. român din **Crocna**, cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumintele sunt: 1) în bani gata 357 coroane 64 fl.; 2) bucate 20 șinice, jumătate grâu, jumătate cucuruz; 3) 6 stângeni de lemne pentru învățătoriu; 4) 20 coroane pentru conferință dacă va participa; 5) 6 coroane pentru scripturistica; 6) cortel cu grădină de $\frac{1}{2}$ juger, grajd cu coină; 7) 5 jugere de pământ arătoriu; 8) de încălzitul și curățirea școalei, respective a salei de învățământ se va îngriji comuna bisericăscă.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune învățătorească au a-și subșterne recursurile lor, ajustate cu toate documintele recerute prin legea de învățământ, adresate com. paroch, Prea On. Domn protopresbiter și inspector de școale **Ioan Groza** în N.-Halmagi, până la termenul hotărit, având aspiranții până în ziua alegerii a-se presenta în vre-o Dumineca ori sârbătoare la sf. biserică pentru a-se face cunoscuți poporului.

Alegândul învățătoriu va avé să conducă și cantoratul în sf. biserică fără alta renumerațiune.

Dat din ședința com. parochial, ținută în Crocna la 18 Iunie 1900.

Teodor Bodea, m. p.

preș. com. paroch.

În conșlegere cu: **IOAN GROZA**, m. p. protop. inspect. școlar.

—□—

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din comuna **T.-Hodoș**, (protopresbiteratul Belințului), se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia diecesană „Biserica și Școala” din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt: a) 30 jugere pământ, à 16 coroane la olaltă 480 coroane; b) Birul dela 87 familii câte o măsură de bucate, parte grâu, parte cucuruz, computeate în bani 200 coroane; c) Stola obicinuită, socotită în bani 120 coroane. Toate la olaltă dau 800 coroane.

Afară de aceste venit, locuință liberă cu 2 chilii și intravilan de un juger, apoi sperativul ajutor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze recursele lor, instruate amăsurat dispozițiilor din Regulamentul pentru întregirea parochiilor, oficiului protopresbiteral gr. or. român din Bélinez (Temesmegye), și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din T.-Hodoș, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, eventual în oratorie.

T.-Hodoș, în 18 Iunie v. 1900.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: **GERASIM SĚRB**, protopresbiter.

— □ —

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională rom. gr. or. — clasa inferioară — din comuna **Cerneteaz**, protopresbiteratul Timișorii, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1) bani gata 400 cor.; 2) 25 chible grâu; 3) 3 orgii lemne pentru învățător, iar pentru sala de învățământ se va îngriji parochia; 4) folosirea unui estravilan de 1/2 jugher; 5) cuartir și grădină; 6) pentru scripturistică 6 coroane; 7) pentru conferință 6 coroane; 8) dela înmormântări unde va fi poftit 1 (una) coroană.

Recurenții vor avé să se prezenteze — însă nu în ziua alegerii — în Sta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, având alesul a provedé strana stângă ca cantor fără altă remunerațiune.

Recursele au a-se înainta Prea On. Domn Dr. Tr. Puticiu, protopresbiter în Timișoara-Fabric.

Cerneteaz, din ședința com. par. rom. gr. or. ținută la 29 Iunie v. 1900.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb. Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școale.

— □ —

Pentru stațiunea învățătorescă din comuna **Curățele** cu filia **Pociovești**, protopr. Beiușului (com. Bihor) devenită vacantă prin pensionarea învățătorului Teodor Hălbac, se escrie concurs cu termen de alegere pe **13/26 August** a. c.

Dotățiunea constă din următoarele: a) În bani gata dela ambele comune 232 coroane; b) Pământ de 8 cub. venit sigur de 80 cor.; c) Două vici de fasole 5 cor.; d) 26 metri de lemne 104 cor.; e) 200 porțiuni de fân 80 cor.; f) 200 fucioare 40 cor.; g) Grădina cu un venit de 20 cor.; h) Venitele cantonale 40 cor.; i) și cuartir liber, cu 2 chilii și cameră.

Alesul învățătoriu, dacă va fi în stare a manipula și îngriji de școala de pomărit, din întreg notariatul, va fi denumit director manipulant, pe lângă o remunerațiune anuală de 60 coroane — de tot 661 coroane, tot-

odată se notează: că alesul învățător numai în comuna Curățele are a îndeplini cantoratul, iar cei ce posed desteritate de a poté conduce cor, vor fi preferiți.

Recurenții să-și înainteze petițiunile cătră com. paroch. din Curățele-Pociovești, și se le substearnă subscrisului protopresbiter, până la 10/23 August, iar până la ziua alegerii să se prezenteze la sf. biserică din Curățele în atare Duminecă.

Dat din ședința com. parochial ținută în Curățele la 11 Iuliu n. 1900.

Teodor Halbac, m. p.
notar adhoc.

Adam Biro, m. p.
preș. com. par.

Teodor Papp, m. p.
preot.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresb. Beiușului.

— □ —

Pentru deplinirea stațiunei vacante învățătoresci din **Hidișelnan**, protopresbiteratul Beiușului se escrie concurs cu termen pe **30 Iuliu**, (12 August a. c.)

Emolumintele împreunate cu aceasta stațiune sunt 305 fl., respective 610 coroane în numărariu și cvartir liber.

Recurenții cari doresc a ocupa acest post, sunt avisați, că recursele lor instruite conform dispozițiilor legale în vigoare — și adresate Comitetului parochial din Hidișelnan să-le substearnă Prea On. Domn protopresb. inspector școl. **Elia Moga** în Răbăgani (Robogány, com. Bihor), până în 29 Iuliu (11 Aug.) precum și a-se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din Hidișelnan spre a-și arăta desteritatea în celea rituale — având alesul inv. a conduce strana în biserică.

Dat din ședința com. parochial extraordinariu, ținută în Hidișelnan la 8 Iuliu n. 1900.

Ivantie Daraban, m. p. *Augustin Drincu, m. p.*
notariul com. paroch. preș. com. paroch.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protop. Beiușului.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Se publică prin aceasta concurs de licitațiune minuendă, pentru nou edificândă școală din comuna **Sarcia-română**, protopopiatul B.-Comloșului, cu termen pe **23 Iuliu** (5 August) a. c.

Preliminariul de spese e stabilit cu 6892 de coroane și 40 fl. Planul și preliminariul de spese se pot vedé la oficiul parochial din loc.

Dela reflectanți se cere se depună un vadiu de 10% în bani gata sau în hârtii de preț. Reflectanții vor avé a se supune condițiilor, ce se vor publica nainte de începerea licitațiunei.

Pe lângă aceste comitetul parochial își susține dreptul, de a prefera pe vre un măestru cunoscut de solid și cu deplină garanță. Din ședința comitetului parochial ținută la 2/15 Iuliu 1900 în Sarcia-română.

Liuba Nestorovici, m. p.
președinte

Pavel Miloș, m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu mine: **PAUL MIULESCU**, m. p. prot. ases. consist.

— □ —